

ADVIES Nr. 1.372

Zitting van dinsdag 16 oktober 2001

Ontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van de solidariteitsprestatie verbonden met de sociale aanvullende pensioenplannen

x   x   x

1.880-1.

ADVIES Nr. 1.372

Onderwerp : Ontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van de solidariteitsprestatie verbonden met de sociale aanvullende pensioenplannen

---

Bij brief van 2 juli 2001 heeft de heer F. VANDENBROUCKE, minister van Sociale Zaken en Pensioenen, de Nationale Arbeidsraad om advies verzocht over een ontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van de solidariteitsprestatie verbonden met de sociale aanvullende pensioenplannen.

De commissie Sociale Zekerheid werd met de bespreking van die adviesaanvraag belast.

Op grond van de werkzaamheden van die commissie, heeft de Raad op 16 oktober 2001 het volgende advies uitgebracht.

x   x   x

ADVIES VAN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD

I. AANHANGIGMAKING

Bij brief van 2 juli 2001 heeft de heer F. VANDENBROUCKE, minister van Sociale Zaken en Pensioenen, de Nationale Arbeidsraad om advies verzocht over een ontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van de solidariteitsprestatie verbonden met de sociale aanvullende pensioenplannen.

Dit ontwerp van koninklijk besluit beoogt de uitvoering van artikel 43, § 1 van het ontwerp van wet betreffende de aanvullende pensioenen, dat als volgt luidt :

"In geval van invoering van een pensioenstelsel overeenkomstig de artikelen 10 en 11 moet verplicht een solidariteitstoezegging worden gedaan.

De Koning bepaalt bij een in de Ministerraad overlegd besluit na advies van de Nationale Arbeidsraad enerzijds de solidariteitsprestaties die in aanmerking komen, waaronder met name de financiering van de opbouw van de pensioentoezegging gedurende bepaalde periodes van inactiviteit, de vergoedingen van inkomstenverlies in bepaalde gevallen of de verhoging van lopende uitkeringen en anderzijds de minimale solidariteit waaraan de toezegging moet voldoen om te kunnen genieten van het bijzonder statuut, vastgesteld in artikel 176, 4° bis van het wetboek van met zegel gelijkgestelde taksen en in artikel 10 van de wet van 26 juli 1996 tot bevordering van de werkgelegenheid en tot preventieve vrijwaring van het concurrentievermogen".

II. STANDPUNT VAN DE RAAD

A. Opmerkingen vooraf

De Raad constateert dat zijn advies wordt ingewonnen over een ontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van een lijst van solidariteitsprestaties, ter uitvoering van artikel 43, § 1 van het voornoemde wetsontwerp.

Om zich met kennis van zaken te kunnen uitspreken, wilde de Raad enige opheldering krijgen omtrent het ontwerp van koninklijk besluit alsook over de stand van de procedure voor de goedkeuring en de uitvoering van het ontwerp van wet betreffende de aanvullende pensioenen.

Een en ander werd nader toegelicht door een kabinetslid van de heer F. VANDENBROUCKE, minister van Sociale Zaken en Pensioenen.

1. De Raad merkt op dat daaruit in eerste instantie blijkt dat diverse andere koninklijke besluiten moeten worden vastgesteld om uitvoering te geven aan dit ontwerp van wet, in het bijzonder wat artikel 46 betreft.

Artikel 46 luidt immers als volgt : "De Koning bepaalt na advies van de Nationale Arbeidsraad nadere regels inzake de financiering en het beheer van de solidariteitstoezegging."

De Raad heeft er akte van genomen dat dit tweede koninklijk besluit de financieringsregels voor de solidariteitstoezeggingen moet vastleggen.

Aangezien het gaat om een belangrijk aspect dat verweven is met het vraagstuk waarover hij vandaag wordt geraadpleegd, had de Raad willen beschikken over het geheel van de uitvoeringsmaatregelen teneinde zich met kennis van zaken te kunnen uitspreken.

2. De Raad wijst er verder op dat hij in maart 2000 door de heer R. DEMOTTE, minister van Economie en Wetenschappelijk Onderzoek, om advies werd verzocht over een ontwerp van koninklijk besluit betreffende de pensioenfondsen voor meerdere werkgevers.

Hij heeft zich over die tekst nog niet uitgesproken omdat hij ook hier de mening is toegedaan dat de problematiek van de aanvullende pensioenen een geheel vormt, dat hij als zodanig wenst te behandelen. Hij heeft evenwel al maatregelen genomen om tijdens zijn volgende plenaire zitting over deze tekst een advies te kunnen uitbrengen.

Hij wenst er echter reeds aan te herinneren dat in het addendum bij een gezamenlijke verklaring van 12 juli 2001 van de sociale gesprekspartners en de regering tot bevordering van de aanvullende pensioenen als onderdeel van een sociaal pensioenbeleid is bepaald dat de regering de invoering van de multi-ondernemingspensioenfondsen zal doorvoeren op de dag van publicatie van de wet betreffende de aanvullende pensioenen.

Tegen deze achtergrond en rekening houdend met de wens die de minister van Sociale Zaken en Pensioenen via zijn vertegenwoordiger heeft geuit, namelijk dat de Raad advies zou uitbrengen over artikel 43 van het ontwerp van wet betreffende de aanvullende pensioenen, teneinde het koninklijk besluit betreffende artikel 46 te kunnen opstellen, heeft de Raad beslist een interim-advies uit te brengen en formuleert hij de volgende beschouwingen.

B. Standpunt betreffende het ontwerp van koninklijk besluit

De Raad neemt er akte van dat het ontwerp van koninklijk besluit een "menu" van solidariteitsprestaties vastlegt waaronder de sociale partners die ingevolge de artikelen 10 en 11 van het ontwerp van wet op sector- of ondernemingsniveau onderhandelen over het sluiten van een pensioentoezegging, verplicht moeten kiezen, met naleving van de in artikel 2 van dit ontwerp van koninklijk besluit bepaalde voorwaarden, opdat deze pensioentoezegging in aanmerking komt voor de voordelen waarin het ontwerp van wet betreffende de aanvullende pensioenen voorziet op het vlak van de fiscaliteit en de loonnorm.

In eerste instantie wenst de Raad algemene opmerkingen te formuleren om te benadrukken dat naast dit "menu" van solidariteitsprestaties, een aantal kwesties geregeld of onderzocht moeten worden. Daarna worden specifieke beschouwingen geformuleerd waarover de meningen van de in zijn midden vertegenwoordigde werknemers- en werkgeversorganisaties op sommige punten uiteenlopen.

1. Algemene opmerkingen

De Raad constateert dat, afgezien van een "menu" van solidariteitsprestaties, diverse kwesties onderzocht en geregeld moeten worden voor een optimale werking van aanvullende pensioenplannen.

- a. Eerst en vooral constateert de Raad dat in het voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit niets is bepaald over de wijze waarop inkomsten en uitgaven evolueren en evenmin over wat er met de eventuele reserves gebeurt.

Hij vindt dat dit moet worden geregeld en dat de situatie ten aanzien van de premies jaarlijks moet worden bekeken.

Zo moet onder andere worden verduidelijkt wat er moet gebeuren als de betaalde premies hoger zijn dan de prestaties of als de prestaties de premies of de opgebouwde reserves overschrijden.

Voor het eerste geval is de Raad van oordeel dat moet worden bepaald hoe reserves worden opgebouwd alsook in hoeverre en onder welke voorwaarden die reserves opgetrokken kunnen worden.

- b. Verder merkt de Raad op dat de regering bepaalde elementen van de in het vooruitzicht gestelde wettelijke regeling in werking wil laten treden op 1 januari 2002, en andere elementen op een andere datum.

Ter wille van de duidelijkheid, de doorzichtigheid en de haalbaarheid van het ingevoerde stelsel, merkt de Raad op dat alle bepalingen op hetzelfde ogenblik in werking moeten treden, inclusief de bepalingen betreffende de pensioenfondsen voor meerdere werkgevers, en dat voor de overgangperiodes precieze regels opgesteld moeten worden.

2. Opmerkingen betreffende het eigenlijke ontwerp van koninklijk besluit

Na een grondig onderzoek van het ontwerp van koninklijk besluit, formuleert de Raad twee soorten opmerkingen :

- eenparige opmerkingen over artikel 1, 2° en 3°, wat de grond en de vorm betreft;
- uiteenlopende opmerkingen van de werknemers- en werkgeversorganisaties, met name betreffende de verplichte keuze als bepaald in artikel 2 en de solidariteitsprestaties opgenomen in artikel 1, 1°.

a. De solidariteitsprestaties als bedoeld in artikel 1, 2° en 3°

De Raad heeft in eerste instantie geconstateerd :

- dat artikel 1, 2°, a) betrekking heeft op een vergoeding in de vorm van rente van inkomstenverlies bij permanente arbeidsongeschiktheid van meer dan 66 %, beperkt tot 25.000 euro per jaar;
- dat artikel 1, 2°, b) betrekking heeft op een vergoeding in de vorm van rente van inkomstenverlies bij overlijden tijdens de beroepsloopbaan, beperkt tot 20.000 euro per jaar;
- dat artikel 1, 3° betrekking heeft op de betaling van een rente van maximum 25.000 euro in geval van ernstige ziekte.

Hij wijst er eerst op dat die bepalingen bedragen vermelden. Hij is van oordeel dat niet duidelijk blijkt waarom en uitgaande van welke criteria die bedragen werden vastgesteld en dat een en ander nader moet worden verduidelijkt om te kunnen uitmaken of andere opties niet geschikter zijn.

De Raad merkt op dat artikel 2 van het ontwerp van koninklijk besluit bepaalt dat de pensioentoezegging op zijn minst twee onderscheiden prestaties van de prestaties opgesomd in artikel 1 onder 1° en één prestatie van de prestaties opgesomd onder 2° of 4° moet omvatten, om de in het ontwerp van wet betreffende de aanvullende pensioenen vastgestelde voordelen te kunnen genieten. De rechtvaardiging waarom punt 3° niet in aanmerking komt voor de in dit ontwerp van wet bepaalde voordelen, is volgens de Raad niet erg duidelijk; hij meent dat punt 3° in beginsel niet uitgesloten mag worden en dat hierover op zijn minst toelichting moet worden verstrekt.

De Raad constateert verder dat de prestaties bedoeld in 2° en 3° betrekking hebben op de ernstigste risico's (permanente arbeidsongeschiktheid van meer dan 66 %, overlijden en ernstige ziekte). Hij vindt dat voor een duidelijker lezing van de tekst die bepalingen het best gegroepeerd worden. Zo zou punt 3° bepaling 2°, c) worden en 4°, bepaling 3°.

De Raad meent eveneens dat, aangezien de thans onder 2° en 3° bedoelde prestaties de ernstigste risico's betreffen, de prestatiegerechtigde moet kunnen kiezen tussen een rente en een kapitaalstorting.

Verder moet het volgens de Raad mogelijk worden gemaakt dat de rentes bij arbeidsongeschiktheid (artikel 1, 2°, a)) worden gecumuleerd met de vergoedingen toegekend ingevolge de socialezekerheidsregels.

De Raad wijst erop dat het huidige punt 3° betrekking heeft op de "betaling van een rente van maximum 25.000 euro in geval van ernstige ziekte (cf. lijst RIZIV)". De Raad wijst er vooreerst op dat in die bepaling verduidelijkt moet worden dat het om een bedrag per jaar gaat. Voorts heeft hij vragen omtrent de lijst van ernstige ziekten en neemt er akte van dat deze lijst hem zal worden bezorgd, waardoor hij zich later in het kader van een algemene benadering met kennis van zaken zal kunnen uitspreken.

Ten slotte acht hij het opportuun dat de wetgever in artikel 2 verduidelijkt wat wordt verstaan onder "kost van het aanvullend pensioen". De Raad vindt dat het veeleer zou moeten gaan om "4,40 % op de gestorte premies".

- b. De in artikel 2 bepaalde verplichte keuze, de solidariteitsprestaties als bedoeld in artikel 1, 1° en andere opmerkingen
  - 1) De leden die de werknemersorganisaties vertegenwoordigen, constateren dat het "menu" in artikel 1 van het ontwerp van koninklijk besluit, een ruime maar gesloten lijst vormt voorzover ingevolge artikel 2 van hetzelfde ontwerp de voordelen op fiscaal vlak en inzake loonnorm enkel worden toegekend voor de solidariteitsprestaties als bedoeld in artikel 1, 1°, 2° en 4°.

Gezien deze ruime maar gesloten lijst, en om het solidariteitskarakter van de sociale aanvullende pensioenen te behouden en de autonomie van de onderhandelaars niet te zeer te beperken, dringen zij erop aan dat in ieder geval het voorgestelde "menu" wordt behouden en dat de mogelijkheden tot keuze van prestaties in geen geval nog meer worden beperkt.

De leden die de werknemersorganisaties vertegenwoordigen, vinden verder dat de bewoordingen en de draagwijdte van sommige bepalingen van artikel 1, 1° van het ontwerp van koninklijk besluit geverifieerd, aangepast of aangevuld moeten worden.

Zo constateren zij dat artikel 1, 1°, b) betreffende de periodes van onvrijwillige werkloosheid, het in aanmerking nemen van die periodes beperkt tot 12 maanden. Zij vinden dat de criteria en redenen voor de vaststelling van die termijn beter gerechtvaardigd moeten worden en dat moet worden voorzien in de mogelijkheid om die periode aan te passen, bijvoorbeeld in het licht van de anciënniteit.

Wat betreft artikel 1, 1°, c), nl. de vergoede periodes van arbeidsongeschiktheid wegens ziekte, invaliditeit, bevallings- of zwangerschapsrust, en de periodes die worden gedekt door een tijdelijke arbeidsongeschiktheid ten gevolge van een arbeidsongeval of een beroepsziekte, moet er volgens hen rekening mee worden gehouden dat eerlang waarschijnlijk een specifieke regelgeving inzake borstvoedingspauzes aangenomen zal worden en dat deze regelgeving dan ook moet worden opgenomen.

Bovendien menen zij dat in artikel 1, 1°, d) betreffende de periodes van deelname aan cursussen of studiedagen die gewijd zijn aan sociale promotie, naar de passende wetteksten moet worden verwezen. Zij vinden immers dat die bepaling met name betaald educatief verlof moet omvatten, teneinde omscholingen te stimuleren.

De leden die de werknemersorganisaties vertegenwoordigen, constateren eveneens dat artikel 1, 1°, e) verband houdt met de formules van loopbaanonderbreking, tijdskrediet alsook ouderschapsverlof, vaderschapsverlof, verlof voor palliatieve verzorging en verlof om een zieke ouder te verzorgen.

Zij merken op dat het geval van schorsing of vermindering van de arbeidsprestaties als bedoeld in artikel 6 van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 77 van de Nationale Arbeidsraad van 14 februari 2001 tot invoering van een stelsel van tijdskrediet, loopbaanvermindering en vermindering van de arbeidsprestaties tot een halftijdse betrekking, d.i. 1/5de loopbaanvermindering, niet in het ontwerp van koninklijk besluit is opgenomen.

Zij vinden bijgevolg eensdeels dat die periode moet worden toegevoegd in het ontwerp van koninklijk besluit en anderdeels dat moet worden nagegaan of alle bestaande gevallen van loopbaanonderbreking, tijdskrediet of vermindering van de prestaties wel degelijk in aanmerking zijn genomen.

Bovendien wijzen de leden die de werknemersorganisaties vertegenwoordigen erop dat loopbaanonderbreking anders wordt behandeld dan tijdskrediet. Tijdskrediet komt immers maar voor maximum 12 maanden in aanmerking terwijl artikel 3, § 2 van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 77 bepaalt dat het paritair comité of de onderneming bij collectieve arbeidsovereenkomst kunnen afwijken van de bepaling die voorziet in het recht op een maximumperiode van een jaar over de gehele loopbaan en de duur van de uitoefening van het recht op tijdskrediet kunnen verlengen zonder dat het over de gehele loopbaan meer dan 5 jaar mag bedragen. Zij vinden bijgevolg dat de beperking volgens welke tijdskrediet maar voor 12 maanden in aanmerking komt, geschrapt moet worden.

Tot slotte onderstrepen zij dat de wettekst zou moeten bepalen hoe de in artikel 1, 2° en 3° vastgestelde bedragen geïndexeerd worden.

- 2) De leden die de werkgeversorganisaties vertegenwoordigen, constateren dat de lijst van solidariteitsprestaties zeer ruim is en alle gevallen van gelijkstelling als bepaald in het kader van de eerste pijler, omvat. Deze werkwijze is volgens hen niet opportuun aangezien ze mogelijk ook een deficit kan teweegbrengen in de tweede pijler, vooral gelet op de beperkte financiering ervan.

Bovendien willen ze zich beperken tot essentiële prestaties die de niet-actieven niet bevoordelen tegenover de actieven, temeer daar er bij de regering politieke bereidheid is om, in overeenstemming met de Europese richtsnoeren voor de werkgelegenheid, de activiteitsgraad van de bevolking, die momenteel niet aan de Europese normen voldoet, op te trekken.

Zij dringen er bijgevolg op aan dat van de lijst van solidariteitsprestaties worden uitgesloten, de periodes van staking en lock-out (artikel 1, 1°, a)), de periodes van onvrijwillige werkloosheid (artikel 1, 1°, b)), de periodes van deelname aan cursussen of studiedagen die gewijd zijn aan sociale promotie (artikel 1, 1°, d)) en de formules van loopbaanonderbreking en tijdskrediet (artikel 1, 1°, e)) met uitzondering van het verlof voor palliatieve verzorging en het verlof om een zieke ouder te verzorgen.

De leden die de werkgeversorganisaties vertegenwoordigen, zijn er evenwel niet tegen gekant dat in het "menu" de periodes worden opgenomen van tijdelijke werkloosheid in de zin van de artikelen 49, 50 en 51 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten of de werkloosheid ten gevolge van overmacht of ten gevolge van een sluiting wegens jaarlijkse vakantie.

Subsidiair dringen zij erop aan dat ieder geval van gelijkstelling wordt beperkt in de tijd.

Voor punt 1°, c) (vergoede periodes van arbeidsongeschiktheid, ...) dient te worden verduidelijkt dat het gaat om periodes waarvoor de werkgever geen loon betaalt of periodes die niet in aanmerking worden genomen voor de opbouw van een aanvullend pensioen.

Met betrekking tot punt 1°, f) (faillissement van de werkgever, welke gelijkstelling volgens de leden die de werkgeversorganisaties vertegenwoordigen, eveneens van het "menu" uitgesloten zou moeten worden), wijzen zij erop dat de dekking in geval van faillissement tot 6 maanden na de faillietverklaring volgens hen een onrealistische vorm van solidariteit is, zowel voor de bedrijfsplannen (in geval van faillissement bestaat de onderneming niet meer) als voor de sectorplannen waar het faillissement van een of meer grote ondernemingen in één klap het sectoraal solidariteitsfonds zou kunnen opsouperen.

Wat artikel 1, 2° en 3° betreft, vinden zij dat de bedragen van de jaarlijkse renten (25.000 en 20.000 euro) zeer hoog liggen en niet in verhouding staan tot het kapitaal dat opgebouwd zou kunnen worden. Het zou te ver gaan om daarbovenop nog de indexering van die bedragen op te leggen. Het moet aan de sociale gesprekspartners worden overgelaten in een dergelijke indexering te voorzien.

Wat betreft de in artikel 2 van het ontwerp van koninklijk besluit opgenomen verplichting een keuze te maken uit solidariteitsprestaties, vinden zij het voorts uiterst belangrijk de financiële impact van de gekozen prestaties zo precies mogelijk te kunnen becijferen. Zij beklemtonen dienaangaande dat sommige minder georganiseerde sectoren of sectoren die grotendeels uit kleinere ondernemingen bestaan, alsook werkgevers die zelf een pensioenstelsel organiseren, niet noodzakelijk over de nodige middelen beschikken om een impactstudie te kunnen verrichten. Zij menen bijgevolg dat de overheidsinstanties een berekeningsmodel moeten opstellen en voor technische ondersteuning moeten zorgen met het oog op garanties op het stuk van de financiële gevolgen van de keuzen inzake solidariteitsprestaties.

De leden die de werkgeversorganisaties vertegenwoordigen, wijzen er ten slotte op dat, als in Nederland de prestaties de premies of de opgebouwde reserves overschrijden, de pensioenfondsen de solidariteitsprestaties moeten inkrimpen. Zij vinden dat een dergelijk denkspoor overwogen moet worden in het Belgische recht.

x   x   x

De Raad brengt in herinnering dat dit interim-advies past in het kader van een algemene reflectie en dat hij zich dus de mogelijkheid voorbehoudt zijn opmerkingen later uit te diepen en aan te vullen.
